

Az élőhelyért

A természetvédelemért nemcsak természetvédők tehetnek, hanem mindenki más is.

Például a horgászok lehetőség szerint éjt nappallá téve a megvédendő természetben tartózkodnak, ha egy mód van rá, vizes élőhelyen, és nagyon is érdekük, hogy ez az élőhely tényleg élő legyen, ne csak hely. E tény csak a mi megyénkben majdnem tizenkétezer potenciális természetvédőt jelent – közel ennyi horgászt tart nyilván a Horgászegyesületek Csongrád Megyei Szövetsége. Az, hogy ezek az emberek szervezett keretek közt, egyesületekbe tömörülten tevékenykednek, még inkább megnöveli az általuk végezhető környezet- és természetvédelmi munkák hatóerejét.

Lássunk példákat! A Szegedi Herman Ottó Horgászegyesület évről évre megrendezi a kezelésébe tartozó vízterületeken a környezetvédelmi napot, tavasszal és ősszel. A tavaszt az idén április 6-án, vasárnap tartják. A tagok vagy részt vesznek ebben, vagy kifizetik a munka ellenértékét. Az eredmény: egy-egy horgászra évről évre kevesebb eltávolítandó hulladékmennyiség jut, és nemcsak azért, mert a környezetvédelmi napon egyre több a résztvevő, hanem azért is, mert mind kevesebb a szemét. Érthető: aki már részt vett ilyen akcióban, nem fog szemetelni a parton, hiszen saját munkájának eredményét tenné tönkre.

A Mártélyi-holtágon ugyancsak tartanak tavaszi környezetvédelmi napot a halfogók, a hőmezővásárhelyi Dobó Ferenc Horgászegyesület szervezésében, esztendőről esztendőre, legalább tizenöt éve. Egyébként aki szemetel Mártélyon, annak az idén már azzal is szembe kell néznie, hogy videokamerás halőrök bevonják az engedélyét.

A példákat még sorolhatnánk horgászat és természet-környezet védelem összefüggéseire, nem soroljuk, inkább föl hívjuk a figyelmet egy összefüggésre: ahol horgász van, ott hal is akad. A hal pedig, mint afféle indikátor, létével vagy nem létével, viselkedésének könnyen megfigyelhető és értelmezhető elemeivel jelzi: mennyire van vagy nincs rendben az adott vízi környezet, a természet. A horgászatra alkalmas vizeken a természeti állapotokkal alapesetben túl nagy baj nem lehet. Vagy ha mégis – a rendbetételről gondoskodnak a horgászok. Ki sem bírják, hogy ne gondoskodjanak, hisz ellenkező esetben hová tudnának menni horgászni?

FARKAS CSABA

Algyői gázfáklyák: kisebb koromkibocsátás

Szennyezett Szeged levegője

Csongrád megye levegőminősége országos szinten elfogadható, csupán a szegedi helyzeten kellene javítani. Ugyanakkor a nitrogén-dioxid-koncentráció a többi, élénk tranzitforgalmat lebonyolító településen is meghaladja a határértéket – tudtuk meg Szelesné Kutas Borbálától, az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség műszaki igazgatóhelyettesétől.

A nitrogén-dioxid-kibocsátások nagyobb fele – mondja a műszaki igazgatóhelyettes – a közúti gépjárműforgalom kipufogógázából származik. Mi a megoldás a nitrogén-dioxidtól leginkább veszélyeztetett település, Szeged esetében? Az elkerülő út, az autópálya és egy új híd építése megoldaná a problémát, a tranzitforgalomból származó szennyező anyagok nem terhelnék a levegőt. A járművek kibocsátotta légszennyezők mennyisége folyamatosan csökken, az autópálya fejlődéséből adódóan.

Az ipar területén belül mindenképpen meg kell említeni a szénhidrogén-bányászatot, mely az egész országban belül térségünkben, Algyón a legmeghatározóbb. Az itt alkalmazott gázmotorok üzemelése sokáig a terület egyik leginkább légszennyező technológiájának minősült, a

Reggeli közlekedési csúcs Szegeden: a közúti gépjárműforgalom kipufogógázai nagyon szennyezik a levegőt.

Fotó: Karnok Csaba

motorok korszerűsítése, katalizátorokkal való felszerelése azonban jelentősen csökkentette a szennyezőanyag-kibocsátást. Az iparág másik, légszennyező forrását a levegőbe kerülő, gáz halmazállapotú szénhidrogének jelentették, a fáklyázás égéstermékkeivel együtt. A fáklyában nem tökéletes az égés, a keletkező szilárd anyagok erősen szennyezik a környezetet, az utóbbi időben azonban megkezdődött a fáklyakorszerűsítés az algyői mezőn.

A térség földgáztermeléséből

adódóan a háztartások jelentős hányada környezetbarát, földgázüzemű tüzelőberendezéseket hasznosít. Az egyéb ipari tevékenységeken belül elsősorban a feldolgozó- és könnyűipar a jelentős; a mezőgazdaság időnként porral szennyezi a levegőt.

A környezetvédelmi felügyelőség folyamatosan méri a légszennyező anyagok kibocsátását, illetve a belélegzett levegő minőségét és a szennyező anyagokat kibocsátó üzemeket légszennyezést mérő technológiák alkalmazására

kötelezheti, kormányrendelet alapján. Ha a légszennyezőanyag-kibocsátás meghaladja a megengedett koncentrációt, akkor a berendezés üzemeltetője meghatározott időn belül köteles a határérték fölötti szennyezőanyag-kibocsátást megszüntetni. A határérték-túllépést a felügyelőség bírságkivetéssel sújtja, és – ezt szintén kormányrendelet teszi lehetővé – ha nincs más megoldás, be is tilthatja a környezetszennyező tevékenységet.

F. CS.

Ezerszáztízen az EU-ról, környezetvédelemről

A Tisza partján jó lakni!

Bizakodók a Tisza menti településeken élők – derült ki abból a környezetvédelmi és EU-csatlakozással kapcsolatos kutatásból, melyben – a Szegedi Tudományegyetem számos hallgatója és oktatója mellett – részt vett Tóth János egyetemi adjunktus is.

Tisza-kutatásba kezdett az Ökotárs Alapítvány támogatásával, a Szegedi Tudományegyetem számos oktatójának és tanulójának közreműködésével tavaszszal a Csongrád Megyei Természetvédelmi Egyesület. A kutatók a hazánk második legnagyobb folyója menti települések lakóit kérdezték meg a környezetvédelem és az EU-csatlakozással kapcsolatos kérdésekről. A kutatás egyik vezetője Tóth János, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara Társadalomelméleti Intézete filozófia tanszékének oktatója. Az egyetemi adjunktus szerint egyértelműen pozitívnak nevezhető a megkérdezettek környezetvé-

delmi és EU-val kapcsolatos hozzáállása.

– A kutatásba négy Tisza menti, a folyóval határos kistelepülést, közülük három magyarországit (Mindszent, Tiszafüred, Rakamaz), egy délvidekit (a jugoszláviai Martonoson élőket) kapcsoltuk be – mesélte Tóth János. – A négy településen kérdőív alapján összesen 1110 emberrel beszélgettünk. Néhányuk kivételével mindannyian úgy nyilatkoztak: szeretnek a Tisza mellett élni. A folyó csak igen keveseknek nyújt valódi megélhetést, a többség a szabadidejét tölti a vízparton. A szabadidős tevékenységek és a falusi turizmus, valamint az ártér hasznosításában rejlő lehetőségek sokak szerint még kihasználatlanok.

A környezetvédelemi értékek elsősorban a magasabb iskolai végzettségű emberek tulajdonítottak nagyobb szerepet – derült ki a kérdőívek elemzéséből. A válaszok azonban azt mutatták: konfliktushelyzet esetén a többség még mindig inkább a

gazdasági növekedést választaná a környezetvédelemmel szemben. A Tisza menti föld használatára jelenleg elsősorban a szántóföldi növénytermelés jellemző, ez azonban összeegyeztethetetlen az ártéri gazdálkodással, amelyet az olykor áradó folyóval való szoros együttműködés jellemez.

– Az uniós csatlakozás közvetlen közelében megdöbbentő, hogy a megkérdezettek 41 százaléka szinte semmit sem tud a mezőgazdaságot érintő követelményekről, és nem hallottak az unió támogatási politikájáról sem. A felmérésben résztvevők háromnegyede érezte, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozás után nem az egyre intenzívebb művelés, hanem a fenntartható fejlődést szolgáló művelési módok részesülnek majd támogatásban – mondta Tóth János. – A legtöbben hajlandóságukat fejezték ki arra, hogy az EU igényei szerint alakítsák át gazdálkodásukat.

ILLYÉS SZABOLCS

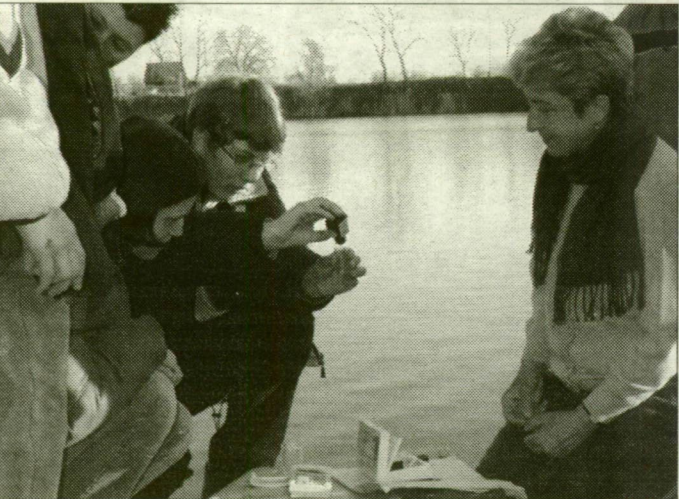
A tiszta víz aranyat ér

Édesvizeink tisztaságának jelentőségéről rendezett ismeretterjesztő programot a Környezetvédelmi és Természetvédők Csongrád Városi Egyesülete, valamint a Természetvédelmi és Szakmai

Munkaközösség – a víz világnapjának alkalmából, a csongrádi Ének-Zenei Általános Iskolában. Földünk édesvizei elenyésző hányadát teszik ki az összes vízkészletnek, ezért minden tőlünk

telhetőt meg kell tennünk a felszíni vizek tisztán tartásáért, gazdaságos felhasználásáért és a megtisztított víz visszaforgatásáért. Ezt hangsúlyozta a csongrádi természetvédőknek a víz világnapjának alkalmából tartott előadásán Deák József tanár. Balogh Pál pedig a szennyvízkezelés és -elhelyezés jelentőségére irányította a figyelmet, mikor a csongrádi szennyvíztisztító paramétereit, valamint a csatornahálózat kiterjesztésének terveit ismertette. Az elméletet a gyakorlat követte: tanárok és diákok együtt sétáltak a csongrádi Holt-Tisza partjára, ahol a víz minőségét ellenőrizték. A másfél méter mélyről vett minta alapján a víz hőmérséklete 9 fok volt, a víz ph-ja 6,6, ammóniartartalma 0,7 mg/l, nitráttartalma pedig 2 mg/l. Az ammóniartartalom ugyan több, mint a megengedett határérték, de ennek ellenére is jónak ítélték a víz minőségét.

SZEBENI ZOLTÁN

A csongrádi Holt-Tisza-ág vizének minőségét diák és tanár együtt vizsgálta.

Fotó: Morzsik János

Mindenkit vár az MME Csongrád Megyei Csoportja

Kékvércse- és szalakótasiker

A madárvédelem területén nélkülözhetetlen tevékenységet végez a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) Csongrád Megyei Csoportja. Tudományos munka éppúgy fűződik nevéhez, mint gyakorlati madárvédelem s ismeretterjesztés.

A régió legnagyobb létszámú természetvédelmi szervezetei közt említhető csoport létrejöttének előzménye: 1962-ben Beretz Péter nemzetközi hírv ornitológus vezetésével Szegeden megalakult a Madártani és Madárvédelmi Szakkör, a megyei TIT-szervezet keretei közt. Amikor 1974-ben létrejött az országos Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, a szakkör tagja lett az egyesületnek – tudjuk meg Lovászi Pétertől, a megyei csoport titkáráról. A csoport jelenlegi létszáma kétezer fő, a különösen aktív tagok háromszázan vannak; a munkacsoportok: az újszegedi, a – szintén Szegeden működő – Beretz Péterről elnevezett, továbbá a hőmezővásárhelyi, a pusztaszeri és a maroslelei. Tudományos, ismeretterjesztő és gyakorlati madárvédelmi feladatokat egyaránt ellát a megyei csoport.

Az országos gólyakutatás csoportja, immár hagyományosan, Szeged – az MME gólyavédelmi programját Lovászi Péter vezeti; madármegfigyelés, madárgyűrűzés (többek között a Fehér-tón) segítségével egyre pontosabb képet kap – és továbbít, madárvédelmi központokba – a csoport a

A magyar gólyakutatás hagyományosan szegedi központtal működik – mondja Lovászi Péter.

Fotó: Miskolczi Róbert

legkülönbözőbb madárfajok elterjedtségéről, sikerül pontosítani vonulási útvonalakat, így kideríthető, hol milyen veszélyek fenyegetik a madarakat, kiküszöbölésükért milyen intézkedéseket kell tenni. Így például a megyei csoport kezdeményezésére lett védetté (és került utóbb a Körös-Maros Nemzeti Park kezelésébe) a Cserebökényi-, a Csanádi-puszták, illetve a Maros mente több része.

A madármegtelepítési program keretében az idén 300 mesterséges fészekodút helyezett ki a csoport, és összesen másfél ezer odú fogadja az énekesmadarakat, a megye sok területén. A szalakóta és a kékvércse – mindkét faj fokozottan veszélyeztetett – álló-

mánycsökkenésének megállításában úttörő szerepet végzett a csoport, ugyancsak mesterséges fészkelőlehetőség-létrehozással. A télre itt maradó madarak részére az idén félszáz mázsa napraforgó került a szabadba. Terjeszti is a madárvédelmi ismereteket a csoport. Csak a múlt télen több mint 300 különféle foglalkozást tartott gyerekeknek, felnőtteknek, sok ezer emberrel kerülve kapcsolatba. Iskolákban ingyen tart előadásokat. Összejöveteleit a szegedi Bartók Béla Művelődési Központban csütörtökönként délután 5-től tartja, várva új jelentkezőket is; a programokról a www.tisza-net.hu/mmecsongrad honlap is tájékoztatást ad.

CS. F.

Csizmazia-pályázat

A 2000-ben elhunyt Csizmazia György biológus, ornitológus emlékére alakult szegedi Csizmazia Alapítvány pályázatot hirdet általános és középiskolásoknak. A pályázat beadási határideje: május 9. A pályázatokat az alapítvány címére kell eljuttatni: Móra Ferenc Múzeum, 6720 Szeged, Roosevelt tér 1–3. További információ Csizmaziáné Lipták Mária-tól kérhető a 62/549-040-es vagy 549-052-es telefonszámon, továbbá e-mailen: m_liptak@mfm.u-szeged.hu címen.

helyük természeti értékeiről, a középiskolások pedig az élőlényeket befolyásoló emberi hatásokról írhatnak dolgozatot. A jelítség pályázat beadási határideje: május 9. A pályázatokat az alapítvány címére kell eljuttatni: Móra Ferenc Múzeum, 6720 Szeged, Roosevelt tér 1–3. További információ Csizmaziáné Lipták Mária-tól kérhető a 62/549-040-es vagy 549-052-es telefonszámon, továbbá e-mailen: m_liptak@mfm.u-szeged.hu címen.

A Zöld Pontok melléklet

a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium támogatásával készül.

Szerkeszti: Újszászi Ilona